

Український науково-дослідний
інститут архівної справи та
документознавства (УНДІАСД)

Відділ документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор УНДІАСД

Олександр ГАРАНІН

« 08 » червня 2022 року

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

07.06.2022 № 2

Київ

Розширеного засідання відділу

- Голова Бойко В. Ф., заступник директора з наукової роботи УНДІАСД, кандидат історичних наук.
- Секретар Сverdлик З. М., старший науковий співробітник відділу документознавства, в.о. вченого секретаря УНДІАСД, кандидат історичних наук, доцент.
- Присутні: Бездрабко В. В., старший науковий співробітник відділу архівознавства УНДІАСД, доктор історичних наук, професор; Горбатюк М. В., старший науковий співробітник відділу документознавства УНДІАСД, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник; Дідух Л. В., завідувач відділу технологічного забезпечення архівної справи УНДІАСД, кандидат історичних наук; Залеток Н. В., завідувач відділу архівознавства УНДІАСД, кандидат історичних наук; Ковтанюк Т. М., науковий співробітник відділу документознавства УНДІАСД.
- Запрошені: Добровольська В. В., професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент; Шаповал А. І., завідувач відділу археографії Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктор історичних наук, старший науковий співробітник.

Із присутніх на засіданні – 3 (три) доктори і 2 (два) кандидати наук – спеціалісти за профілем представленої дисертації.

Порядок денний:

1. Розгляд дисертації Лаби Оксани Василівни «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991–2020 роки», представленої на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача Лаби Оксани Василівни за матеріалами дисертаційної роботи «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991–2020 роки», представленої на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство.

Науковий керівник – Ковтанюк Юрій Славович, кандидат історичних наук, директор Центрального державного електронного архіву України.

Тему дисертації затверджено 27 жовтня 2009 р. на засіданні вченої ради Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (протокол № 2 від 27.10.2009).

Запитання по темі дисертації ставили:

- старший науковий співробітник відділу архівознавства УНДІАСД, доктор історичних наук, професор Валентина Бездрабко;
- старший науковий співробітник відділу документознавства, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Микола Горбатюк;
- завідувач відділу технологічного забезпечення архівної справи УНДІАСД, кандидат історичних наук Людмила Дідух.

Відповідаючи на запитання, Оксана Лаба дала достатньо обґрунтовані та вичерпні відповіді і пояснення.

В обговоренні дисертації взяли участь: Бойко В. Ф., кандидат історичних наук, Залєток Н. В., кандидат історичних наук, Добровольська В. В., доктор наук із соціальних комунікацій, доцент.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертацію Лаби Оксани Василівни «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991–2020 роки», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство рекомендувати для подання до спеціалізованої вченої ради для розгляду і захисту.

2. Затвердити висновок розширеного засідання відділу документознавства УНДІАСД (додається).

ВИСНОВОК

**розширеного засідання відділу документознавства УНДІАСД
про наукову та практичну цінність дисертації «Розвиток електронного
діловодства в Україні: 1991–2020 роки» Лаби Оксани Василівни,
здобувача наукового ступеня кандидата історичних наук за
спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство**

1. Актуальність теми (проблеми) та її зв'язок з планами наукових робіт установи. Ключовим трендом початку третього тисячоліття є перехід

людства до інформаційної епохи, що супроводжується безпрецедентним зростанням ролі документної інформації в усіх сферах життєдіяльності соціуму. Бурхливий розвиток інформаційних технологій останніх десятиліть веде до їхнього невинного проникнення в усі без винятку сфери суспільного життя та спричиняє тотальну цифровізацію усіх суспільних процесів, в тому числі й ділових.

Постійне зростання обсягів управлінської інформації в організаціях, основним джерелом якої є документ, структурна складність та швидка оновлюваність цієї інформації, невинне збільшення обсягів документообігу, необхідність швидкого й оперативного опрацювання і передавання документної інформації спричинило впровадження інформаційних технологій у діловодство та дало поштовх до виокремлення електронного діловництва у структурі традиційного.

Імплементація інформаційних технологій зумовлює швидкі зміни у діловій сфері, які супроводжуються невинюльованістю поняттєво-категорійного апарату, відсутністю єдності підходів до визначення місця електронного діловництва у традиційному, основних принципів його впровадження у практичній діяльності організацій тощо. Цим обумовлено актуальність дисертаційної роботи.

Дослідження пов'язане з проблематикою науково-дослідної роботи кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за темою «Документно-інформаційне забезпечення розвитку енергетичної безпеки України: завдання та перспективи підготовки фахівців» (номер державної реєстрації 0110U005846).

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. *Мета роботи* – дослідити еволюцію автоматизації ділових процесів в Україні в період 1991 – 2020 років, охарактеризувати основні етапи й тенденції розвитку електронного діловництва та окреслити його перспективи.

Об'єкт дослідження – електронне діловодство.

Предмет дослідження – сутність електронного діловництва, періодизація його формування і становлення в Україні у 1991 – 2020 роках.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань:

- охарактеризувати джерельну базу дослідження;
- вивчити історіографію теми дослідження;
- дослідити сутність електронного діловництва, його місце в структурі традиційного діловництва;
- розробити періодизацію формування і становлення електронного діловництва в Україні;

- визначити підходи до класифікації інформаційних автоматизованих систем управління документаційними процесами;
- здійснити порівняльний аналіз традиційного й електронного діловодства;
- проаналізувати результати впровадження електронного діловодства в організаціях України;
- виявити перспективи розвитку електронного діловодства в Україні.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна. Уперше:

- досліджено сутність електронного діловодства як практичної сфери роботи зі службовими документами з електронним носієм інформації;
- обґрунтовано доцільність впровадження терміну «електронне діловодство» у терміносистему діловодної сфери України, проаналізовано взаємозв'язок означеного поняття з іншими суміжними термінами;
- запропоновано періодизацію формування та становлення електронного діловодства в Україні;
- визначено основні перспективні напрямки розвитку електронного діловодства в Україні;
- здійснено порівняльний аналіз традиційного та електронного діловодства, проаналізовано результати впровадження електронного діловодства в організаціях України.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Достовірність одержаних результатів підтверджується опрацюванням значної кількості наукових літературних джерел, нормативно-правових актів, апробацією результатів дослідження на науково-практичних конференціях. Головні розробки, положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, слід вважати аргументованими на достатньому рівні.

5. Наукове та практичне значення роботи. Наукове значення роботи полягає у введенні в терміносистему поняття «електронне діловодство» на основі дослідження стану інформаційних технологій, імплементованих у діловодну сферу з урахуванням усталених вимог традиційного діловодства, а також в обґрунтуванні суті електронного діловодства як явища, яке об'єктивно існує в Україні, однак відсутній інтеграційний термін для означення цього явища.

Практичне значення дослідження полягає у покращенні рівня інституалізації електронного діловодства в Україні, забезпеченні збільшення кількості діловодних процесів, що підлягають автоматизації за рахунок застосування інформаційних (цифрових) технологій.

6. Використання результатів роботи. У дисертаційній роботі сформульовані теоретичні положення та обґрунтовані практичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності ділових процесів в організаціях. Основні ідеї та висновки дослідження доведено до конкретних положень, методик та рекомендацій. Вони можуть бути використані у практичній діяльності інституцій громадянського суспільства, установ та підприємств бізнес-сектору.

Окремі положення та результати дисертаційного дослідження використані у практичній діяльності:

– Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (довідка про впровадження наукових досліджень № 77-40-23 від 24.05.2021);

– Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (довідка про впровадження від 24.05.2021).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у дванадцяти наукових публікаціях, десять з яких є одноосібними, сім із них – у фахових виданнях, що увійшли до переліку наукових фахових видань України, одна публікація – у збірнику наукових праць, дві публікації у наукових періодичних виданнях інших держав (Республіка Польща). У наукових працях, опублікованих у співавторстві, дисертанту належить матеріал стосовно ділового аспекту дослідження й основний творчий доробок.

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

1. Лаба О. В. З досвіду провадження електронного діловодства на підприємстві ВАТ «Івано-Франківське ОПАС-12699». *Студії з архівної справи та документознавства*. Київ, 2010. Т. 18. С. 80–85.

2. Лаба О. В. Основні етапи розвитку електронного діловодства. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія: наук. журнал*. Київ, 2011. № 3. С. 16–19.

3. Лаба О. В. Електронне діловодство: проблеми та перспективи розвитку. *Студії з архівної справи і документознавства*. Київ, 2011. Т. 19, Кн. 2. С. 53–56.

4. Лаба О. До визначення основних термінів електронного діловодства. *Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: зб. наук. пр. / Київський нац. ун-т культури і мистецтв; ін-т державного управління; за заг. ред. В. В. Бездрабко*. Київ: Четверта хвиля, 2011. Вип. 5. С. 244–247.

5. Лаба О. В. До визначення переваг електронного діловодства. *Вісник Харківської державної академії культури*. Харків: ХДАК, 2012. Вип. 38. С. 95–101.

6. Лаба О. В. До визначення поняття «Електронне діловодство». *Студії з архівної справи і документознавства*. Київ, 2012. Т. 20. С. 99–103.

7. Лаба О. В. До проблем організації електронного діловодства в Україні. *Студії з архівної справи і документознавства*. Київ, 2015. Т. 22–23. С. 88–94.

8. Лаба О. В., Захара І. Я. Впровадження автоматизованої інформаційної системи в діяльності закладів з підготовки водіїв транспортних засобів: діловодний аспект. *Молодий вчений*. 2018. № 4. С. 42–45. ICV: 56.47.

9. Лаба О. В. Історіографія розвитку електронного діловодства в Україні. *Молодий вчений*. 2019. № 5. С. 46–50. ICV: 56.41.

10. Лаба О. До питання визначення місця електронного діловодства у структурі традиційного діловодства. *Соціум. Документ. Комунікація*: зб. наук. праць. Спецвипуск. Вип. 8/2. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М. 2020. С. 137–156.

11. Лаба О., Захара І. До питання інформаційної взаємодії випробувальної лабораторії колісних транспортних засобів: діловодний аспект. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. December 2021. № 4(32). С. 39–45. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss.

12. Лаба О. Періодизація формування та становлення електронного діловодства в Україні (1991–2020). *Res Historica: Czasopismo Instytutu Historii UMCS*. 2022. С. 649–660. DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/rh.2022.53.649-660>.

Дисертаційне дослідження є самостійно виконаною науковою роботою, в якій висвітлено авторський підхід до вирішення проблем електронного діловодства в Україні. Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержано здобувачем самостійно. У дисертації використано лише ті ідеї та положення, що належать особисто автору.

8. Апробація результатів дисертації. Основні положення роботи викладено та обговорено на 23 науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема: VII, VIII Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва, м. Київ, 25–27 травня 2010 р., 17–19 травня 2011 р.); I, II, III міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (Донецький національний університет, м. Донецьк, 30 бер. – 1 квіт. 2011 р., 3–5 квітня 2012 р., 3–5 квітня 2013 р.); 5 міжнародний науково-теоретичний семінар «Термінологія документознавства та суміжних галузей знань» (Київський нац. ун-т культури і мистецтв; ін-т державного управління, м. Київ, 2011 р.); I, II Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук» (Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ, 7–8 жовтня 2012 р., 29–30 листопада 2013 р.); Міжнародна науково-практична конференція

«Електронний документ: актуальні проблеми та практичні впровадження» (Національна академія державного управління при Президентові України, УНДІАСД, м. Київ, 11–12 жовтня 2012 р.); VI міжнародна науково-практична конференція «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 12–14 вересня 2013 р.); Всеукраїнська науково-методична Інтернет-конференція «Інформаційна культура у просторі професійної комунікації» (ІФНТУНГ, м. Івано-Франківськ, 17–18 квітня 2014 р.); 3, 6, 7, 8, 10, 11 Міжнародна наукова конференція «Інформація, комунікація, суспільство» (Національний університет «Львівська політехніка», 21–24 травня 2014 р., м. Львів, 18–20 травня 2017 р., м. Славське, 17–19 травня 2018, м. Чинадієво, 16–18 травня 2019 р., м. Чинадієво, 20–22 травня 2021 р., м. Львів, 19–21 травня 2022 р., м. Львів); I, V Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 19–20 бер. 2015 р., 27–29 березня 2019 р.); The international scientific conference «Science, engineering and technology in the context of globalization: paradigmatic characteristics and problems of integration», (Vědecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ», Kama Institute of Humanitarian and Engineering Technologies, October 28–29, 2015, Prague); Міжнародна науково-практична конференція «Архіви в сучасному світі: виклики та завдання» (Національна академія державного управління при Президентові України, УНДІАСД, 7–8 грудня 2017 р., м. Київ), Zjazd Archiwistów Polskich (Kielce, 20–21 września 2017 r.).

9. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація та автореферат написані грамотно, викладені матеріали досліджень відповідають вимогам наукового стилю.

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Тема поданої дисертації «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991–2020 роки» відповідає паспорту спеціальності 27.00.02 – документознавство, архівознавство, зокрема пунктам: «Історія діловодства в контексті розвитку ділових служб, формування документальних комплексів і фондів, закономірності розвитку архівних документально-інформаційних ресурсів, сучасна динаміка функціонування потоків управлінської документації», «Розвиток та сучасний стан форм і методів документально-інформаційного забезпечення управління в різних сферах соціальної діяльності», Проблеми організації документостворення, документообігу, роботи з документальними фондами, експертизи цінності документів, архівно-археографічні засади описування документів в умовах

інформаційного суспільства, проблеми опанування новітніх документально-інформаційних технологій, наукові основи організації управління документацією в Україні та за кордоном» в частині організації документостворення, документообігу та опанування новітніх документально-інформаційних технологій.

11. Рекомендація дисертації до захисту. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація *Лабі Оксани Василівни «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991–2020 роки»* відповідає вимогам пунктів 11 та 13 «Порядку присудження наукових ступенів» та рекомендується для подання її до спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту.

Голосували:

«за» – 9 осіб

«проти» – 0 осіб;

«утрималися» – 0 осіб.

Голова

Віта БОЙКО

Секретар

Зоряна СВЕРДЛИК

Підписи Бойко В.Ф. та Свєрдлик З.М.
завідувач
завідувач канцелярії Старик
04.06.2021 р.

